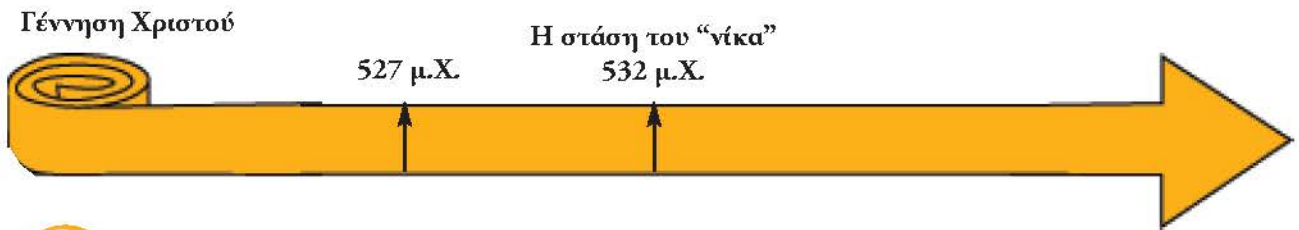

14. Οι Δήμοι αναστατώνουν την πρωτεύουσα με τη «στάση του νίκα»

Οι μεταρρυθμίσεις του Ιουστινιανού ενόχλησαν τους προνομιούχους και τους Δήμους, που αντέδρασαν και προκάλεσαν ταραχές στην Πόλη. Η αυτοκράτειρα Θεοδώρα στήριξε τον Ιουστινιανό και τον έπεισε να μην παραιτηθεί. Η αυτοκρατορική φρουρά έπνιξε στο αίμα τη «στάση του νίκα».

Οι μεταρρυθμίσεις του Ιουστινιανού έβαλαν τάξη στη λειτουργία των υπηρεσιών του κράτους και επέβαλαν έλεγχο στα έσοδα και των Δήμων. Αυτό ενόχλησε τους οργανωτές των ιπποδρομιών και οι αρχηγοί τους μετέφεραν τα παράπονα και τη δυσαρέσκειά τους στον αυτοκράτορα. Ο Ιουστινιανός τούς άκουσε με προσοχή, αλλά δεν άλλαξε τις αποφάσεις του.

Τον Γενάρη του 532 μ.Χ., κατά τη διάρκεια των αγώνων, ξέσπασαν ταραχές στον ιππόδρομο ανάμεσα στους οπαδούς των Πράσινων και των Βένετων. Η φρουρά των αγώνων προσπάθησε να τους διαχωρίσει. Τότε οι αντιμαχόμενες ομάδες ενώθηκαν και στράφηκαν κατά της φρουράς, κραυγάζοντας υβριστικά συνθήματα κατά του λογοθέτη των οικονομικών Ιωάννη Καππαδόκη, του νομοθέτη Τριβωνιανού, αλλά και κατά του ίδιου του αυτοκράτορα, από τον οποίο ζητούσαν να παραιτηθεί.

Οι ταραχές δεν περιορίστηκαν στον ιππόδρομο. Οι στασιαστές άνοιξαν τις πύλες και ξεχύθηκαν στην Πόλη. Ληλάτησαν την αγορά, πυρπόλησαν δημόσια κτίρια, την Αγία Σοφία και τα προπύλαια του Παλατιού, φωνάζοντας

1. Οι στασιαστές, Πράσινοι και Βένετοι, έσπασαν τις πύλες του ιπποδρόμου και ξεχύθηκαν στους δρόμους της Πόλης κραυγάζοντας: «νίκα-νίκα».

«νίκα – νίκα»¹. Στους στασιαστές, στη διάρκεια των ταραχών, προστέθηκαν και πολλοί δυσαρεστημένοι κάτοικοι της Πόλης.

Μάταια ο Ιουστινιανός και οι ηγέτες των Δήμων προσπάθησαν να ηρεμήσουν το πλήθος και να περιορίσουν τις καταστροφές. Οι στασιαστές, αντί να πειθαρχήσουν, «επιστράτευσαν» έναν αξιωματούχο του παλατιού, τον **Υπάτιο**, τον μετέφεραν στον ιππόδρομο και τον ανακήρυξαν αυτοκράτορα!

Ο Ιουστινιανός βρέθηκε σε πολύ δύσκολη θέση. Για μια στιγμή σκέφτηκε να παραιτηθεί και να εγκαταλείψει τον θρόνο και την Πόλη. Τον συγκράτησαν όμως οι συνεργάτες του και η αυτοκράτειρα Θεοδώρα, πείθοντάς τον ότι αυτό θα ήταν το πιο μεγάλο κακό για την Πόλη και την αυτοκρατορία.

Τότε ο Ιουστινιανός διέταξε τους στρατηγούς Βελισάριο και Ναρσή να καταπινίσουν με κάθε τρόπο τη στάση. Η αυτοκρατορική φρουρά περικύκλωσε τον ιππόδρομο και, ελέγχοντας όλες τις πύλες, μπήκε σ' αυτόν και αντιμετώπισε χωρίς οίκτο τους στασιαστές που είχαν μείνει εκεί.

Το αποτέλεσμα ήταν φρικτό: τριάντα χιλιάδες άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους. Οι αγώνες του ιπποδρόμου διακόπηκαν για αρκετά χρόνια και κάθε φωνή λαϊκής διαμαρτυρίας σώπασε. Μεγάλο μέρος της πόλης καταστράφηκε και το γόητρο του αυτοκράτορα πληγώθηκε βαριά.

Τελικά, κανείς δε νίκησε στη «στάση του νίκα».

3. Η αυτοκράτειρα Θεοδώρα.
(Ψηφιδωτό από τον Άγιο Βιτάλιο, Ραβέννα)

2. «Καλόν εντάφιον η βασιλεία»²

Ο Ιουστινιανός, λίγο πριν δώσει εντολή στους στρατηγούς να χτυπήσουν τους στασιαστές, είχε αποφασίσει να εγκαταλείψει τον θρόνο και να φύγει. Η αυτοκράτειρα Θεοδώρα όμως τον έπεισε ν' αλλάξει την απόφασή του λέγοντάς του:

«Όποιος γεννήθηκε, αναπόφευκτα θα πεθάνει. Στον βασιλιά όμως είναι αδικαιολόγητη η φυγή. Εγώ δε θα μπορούσα να ζω χωρίς την πορφύρα³, ούτε επιθυμώ να ζήσω την ημέρα που δε θα με αποκαλούν βασίλισσα.

Εάν λοιπόν εσύ, βασιλιά, θέλεις να σωθείς, μπορείς: Και χρήματα πολλά έχουμε, και θάλασσα και πλοία. Σκέψου όμως μήπως, στο μέλλον, μετανιώσεις που σώθηκες φεύγοντας, αντί να μείνεις εδώ και να πεθάνεις. Διότι σε μένα αρέσει κάποιος λόγος παλαιός, που λέει ότι **είναι καλό να πεθαίνει κανείς βασιλιάς.**»

Προκόπιος, Υπέρ των πολέμων

- Πώς εξηγείτε τη φράση του μαθήματος ότι «κανείς δε νίκησε στη στάση του “νίκα”;
- Μεταφερθείτε στη θέση των πρωταγωνιστών και κρίνετε τις ενέργειές τους.

¹ «νίκα – νίκα»: ήταν το σύνθημα των θεατών, για την ενίσχυση των ηνιόχων στις αρματοδρομίες.

² **Καλόν εντάφιον η βασιλεία**: Είναι καλό να πεθαίνει κανείς βασιλιάς.

³ **πορφύρα**: βαθύ κόκκινο μεταξωτό ύφασμα που φορούσαν μόνο οι βασιλιάδες.